

Thương tiếc Giáo sư Mai Văn Lễ (1926 – 2013)

Đoàn Thanh Liêm

* * *

Trong vòng chưa đầy một tháng, kể từ giữa tháng Giêng năm 2013, mà Gia đình Luật khoa Việt nam chúng tôi ở hải ngoại đã mất đi ba thành viên đều có tên tuổi từ trước năm 1975 ở Saigon.

*Trước hết là Luật sư Phạm Quy mất vào ngày 17 tháng Giêng tại thành phố Albuquerque, tiểu bang New Mexico ở độ tuổi 90. Luật sư Quy làm việc lâu năm tại văn phòng Luật sư Jacquemart, ông là một trong 10 Luật sư xuất sắc nhất chuyên về các vụ án Dân sự (án Hộ khác với án Hình) ở Saigon hồi thập niên 1960 – 70. Ông còn tham gia việc nhân đạo từ thiện – cụ thể như trợ giúp cả Chương trình Trẻ Bụi Đời của anh chị em chúng tôi nữa.

*Tiếp theo là Giáo sư Trần Như Tráng mất tại thành phố Huntington Beach, miền Nam California vào ngày 2 tháng Hai ở độ tuổi 77. Anh Tráng là người bạn thân thiết cùng học tại Trường Chu Văn An Saigon với các anh Trần minh Công, Trần Huy Bích, Nguyễn Văn Sinh, Tạ Văn Tài v.v... Trước năm 1975, anh Tráng dạy tại trường Luật Saigon và làm Phó Khoa trưởng Phân khoa Xã hội tại Đại học Vạn Hạnh.

*Và rồi đến Giáo sư Mai Văn Lễ qua đời tại thành phố Houston, tiểu bang Texas ở vào tuổi 87. Giáo sư Lễ dạy ở Đại học Luật khoa Saigon và có thời làm Khoa trưởng Đại học Luật khoa Huế nữa. Ngoài ra, ông cũng còn hành nghề Luật sư mà văn phòng ở Saigon phụ trách rất nhiều vụ kiện về tranh chấp Thương mại. Sau năm 1975, ông còn bị bắt đi tù trong nhiều năm mãi trên miệt cao nguyên cùng với các Giáo sư Vũ Quốc Thông, Nguyễn Sĩ Tế, Bác sĩ Phạm Huy Cơ, các Nhà văn Mặc Thu, Dõan Quốc Sĩ, các Nhà báo Như Phong, Thanh Thương Hoàng, Trần Dạ Từ v.v... nữa.

* * *

Bài này, tôi muốn viết chi tiết hơn về anh Mai Văn Lễ là người tôi có dịp gặp gỡ quen biết thân tình từ trên 50 năm qua, kể từ ngày anh mới ở Pháp về làm Phụ khảo chuyên về Kinh tế học tại trường Luật (Assistant) vào niên khóa 1957 – 58. Năm 1960 - 61, anh qua tu nghiệp quan sát tại Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế (IMF = International Monetary Fund) tại thủ đô Washington DC – và tôi lại gặp anh Lễ tại đây. Anh hay tổ chức những bữa nấu ăn tại nhà cho mấy sinh viên du học chúng tôi vào những buổi tối mùa Đông lúc đó. Có lần anh

Lễ còn hướng dẫn chúng tôi đến nhà uống trà với Tiến sĩ Nguyễn Xuân Óanh là chuyên viên người Việt nam đầu tiên của IMF.

Về lại Saigon, lâu lâu tôi đến gặp anh Lễ làm chuyên viên cố vấn tại Tổng Nha Ngân sách & Ngoại viện – trong khi vẫn tham gia việc giảng dạy tại trường Luật Saigon. Sau đó, thì anh Lễ ra dạy học tại Huế và đã có lúc giữ nhiệm vụ Khoa trưởng Đại học Luật khoa tại đây.

Rồi anh về lại Saigon và mở văn phòng Luật sư đặt tại góc đường Pasteur và Nguyễn Du. Luật sư Nguyễn Thúy Phương là một trong những Phụ tá đắc lực nhất tại văn phòng này vào hồi đầu thập niên 1970. Anh Phương hiện nay định cư ở miền Bắc California.. Còn một Luật sư trẻ nữa là Vũ Thị Thanh ở văn phòng này, mà bây giờ tôi không rõ đang ở đâu.

Anh Lễ quê ở thành phố Nam Định, trong một gia đình được tiếng là ngoan đạo. Chị Mai Thanh Thảo em của anh cũng hành nghề Luật sư ở Saigon, trong một văn phòng riêng và hiện gia đình chị Thảo vẫn ở Việt nam. Chị là chỗ suôi gia với anh Nguyễn Hữu Hùng xưa kia làm Thẩm phán và có thời giữ chức vụ Bộ trưởng Lao động nữa.

Qua Mỹ vào đầu thập niên 1990, anh Lễ định cư tại Houston Texas và nhiều lần anh đã lái xe đi khắp nước Mỹ. Có lần vào năm 1997, anh lái xe liên tục trên 25 giờ từ Houston qua Santa Ana thăm Nhà báo kỳ cựu Như Phong lúc đó đang ở chung nhà với nhà báo Đinh Quang Anh Thái.

Từ mấy năm gần đây, vì sức khỏe sa sút và trí nhớ suy giảm, anh Lễ ít đi đâu xa. Các môn sinh rất đông tại Houston đã luôn đến viếng thăm vấn an, săn sóc về sức khỏe cho vị Thầy rất đáng quý của mình. Mùa Xuân năm 2010, trong buổi Hội ngộ của giới cựu sinh viên Luật khoa được tổ chức tại Houston, số đông anh chị em chúng tôi đã gặp lại anh Lễ trong bữa tiệc Liên hoan này. Nhưng hầu như anh Lễ không còn giữ được sự linh động tinh tường phấn khởi như xưa nữa. Than ơi, không một ai trong chúng ta mà lại tránh khỏi được cái quy luật muôn thuở của Trời Đất “Sinh Lão Bệnh Tử”!

Nay thì anh Mai Văn Lễ đã ra đi, từ biệt tất cả thân nhân và bằng hữu.

Xin vĩnh biệt Anh với lòng cảm mến muôn vàn.

Và xin cầu chúc Anh luôn thanh thản an nhiên nơi cõi Vĩnh Hằng./

Westminster California, ngày cuối năm Mậu Thìn
Đoàn Thanh Liêm